

บทที่ 2
วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

จากสภาพภาวะประชากรไทยที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนปัจจุบันมีจำนวนถึง 43 ล้านคน¹ เศรษฐกิจ ทำให้การจัดการศึกษาให้ทั่วถึงทุกถิ่นโดยทัดเทียมกันเป็นภาระที่น่ายกย่องของรัฐบาล แต่เพื่อขจัดความไม่รู้หนังสือโดยไม่ต้องอาศัยการศึกษาเฉพาะในระบบโรงเรียนซึ่งต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก รัฐบาลจึงให้จัดหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้น โดยอาศัยสถานที่ห้องเรียนที่มีอยู่แล้ว และเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 15 ขึ้นไป และไม่ได้เรียนอยู่ในโรงเรียนภาคปกติเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ได้

หลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่ แบ่งออกเป็นหลักสูตร สายสามัญและสายอาชีวศึกษา²

หลักสูตร สายสามัญ มีดังนี้

ระดับประถมศึกษา

1. หลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่ภาคหลักระดับภาคต้น และหลักสูตรภาคหลักระดับภาคปลาย ภาคต้นเท่ากับประถมศึกษาปีที่ 2 และภาคปลายเท่ากับประถมศึกษาปีที่ 4 ใช้เวลาเรียนหลักสูตรละ 6 เดือน หลักสูตรนี้ใช้สำหรับโรงเรียนผู้ใหญ่ระดับประถมศึกษาทุกแห่งยกเว้นโรงเรียนผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร โรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำ และโรงเรียนผู้ใหญ่ในจังหวัดที่ใช้หลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

2. หลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่ระดับหนึ่ง และระดับสอง ระดับหนึ่งเท่ากับประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับสองเท่ากับประถมศึกษาปีที่ 4 หลักสูตรนี้ใช้สำหรับโรงเรียนที่อยู่ในเมือง สำหรับผู้ที่ประสงค์จะเรียนวิชาสามัญในระดับสูงขึ้น และโรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำ

---

¹นิพนธ์ ศศิธร, "บทบรรณาธิการ", วารสารประชากรศึกษา, 4 (กรกฎาคม - สิงหาคม, 2519), หน้า 2.

²กรมสามัญศึกษา, รวมบทความการศึกษาผู้ใหญ่ เล่ม 2 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2518), หน้า 75 - 76.

3. หลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ หลักสูตรนี้เทียบเท่ากับประถมศึกษาปีที่ 4
4. หลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่ระดับสาม เทียบกับประถมศึกษาปีที่ 7

ระดับมัธยมศึกษา

1. หลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่ระดับสี่ เทียบกับมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. หลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่ระดับห้า เปิดสอน 2 แผนก คือแผนกวิทยาศาสตร์ และแผนกศิลป ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาปีที่ 4 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของกระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรสายอาชีพศึกษา แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. ประเภทโรงเรียนประจำที่
2. ประเภทโรงเรียนเคลื่อนที่

ตัวเลขสถิติเกี่ยวกับจำนวนผู้เข้าเรียนหลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งทางกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้รวบรวมไว้ ปรากฏว่าการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสามมีผู้สนใจเข้าเรียนมากที่สุด³ ค่ายเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรจะทำการศึกษาถึงภูมิหลังของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เข้าศึกษาในระดับสามว่าเป็นอย่างไร และเหตุจูงใจใดที่ทำให้นักศึกษาเหล่านั้นเข้าเรียนหลักสูตรดังกล่าว

สำหรับความเป็นมาของหลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่ระดับสาม จะได้อธิบายดังต่อไปนี้

ประวัติและความเป็นมาของการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสาม

การศึกษาผู้ใหญ่ได้เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการ มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2483 โดยในครั้งแรกมีวัตถุประสงค์เพื่อสอนประชาชนที่เป็นผู้ใหญ่ให้รู้หนังสือไทยและรู้หน้าที่พลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะจากการสำรวจสำมะโนประชากรในปีพุทธศักราช 2480 พบว่าประชาชนอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ไม่รู้หนังสือเป็นจำนวนถึงร้อยละ 68.8 จึงได้มีการออกพระราชกำหนดบังคับให้คนไทยต้องเรียนรู้อ่านหนังสือไทยในระหว่างปีพุทธศักราช 2483 ถึง 2487 โครงการ

³กรมสามัญศึกษา, การศึกษาผู้ใหญ่, (พระนคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2518).

ขจัดการไม่รู้หนังสือนี้ ชื่อว่าโครงการการศึกษาผู้ใหญ่ภาคมูลฐาน 4 ครั้งถึงพุทธศักราช 2488 เป็นปีที่สงครามโลกครั้งที่สองเพิ่งยุติลงและเศรษฐกิจของประเทศกำลังอยู่ในระยะตกต่ำ รัฐบาลไม่สามารถดำเนินงานได้เช่นเดิม จึงต้องยกเลิกพระราชกำหนดดังกล่าว ปล่อยให้เรียนโดยความสมัครใจ จำนวนผู้เรียนจึงลดลง การศึกษาผู้ใหญ่จึงได้ชะงักลงระยะหนึ่ง จนกระทั่งในปีพุทธศักราช 2490 จึงได้มีการฟื้นฟูการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ต่อมาในปีพุทธศักราช 2491 รัฐบาลเล็งเห็นว่าประชาชนอ่านออกเขียนได้ อย่างเคียวนั้นไม่เป็นการเพียงพอ จึงจำเป็นต้องสอนผู้ใหญ่ให้มีความรู้ระดับสูงขึ้น เพื่อยกระดับความรู้ความสามารถให้สูงขึ้นด้วยและเพื่อให้ผู้ใหญ่สามารถแสวงหาความรู้ ความเจริญแห่งตนได้อย่างเต็มที่ พร้อมทั้งรู้จักและเข้าใจในความเป็นพลเมืองดีของชาติด้วย กรมสามัญศึกษาจึงได้ขยายการศึกษาผู้ใหญ่บริการประชาชนเพิ่มขึ้น โดยได้ขยายโรงเรียนผู้ใหญ่ ในทุก ๆ จังหวัด พร้อมทั้งเปิดโรงเรียนผู้ใหญ่ในระดับสูงขึ้น ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7⁵

ลักษณะของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสาม

การศึกษาผู้ใหญ่ระดับสามเป็นการศึกษาสายสามัญ ระดับประถมศึกษาตอนปลาย ที่จัดสำหรับประชาชนที่อยู่ในเมือง และมีความประสงค์จะเรียนวิชาสามัญให้สูงขึ้น

ก. ความมุ่งหมาย⁶

หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ระดับสามมีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ส่งเสริมการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น

⁴Division of Adult Education, Department of General Education, Ministry of Education, A Study of Nonformal Academic Program For Out-Of-School Population in Thailand, 1972, p. 40.

⁵วีระชัย มีชอบธรรม และคณะ, เตรียมสอบปริญญาโทสาขาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยศิลปากร, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต, 2518), หน้า 21 - 25.

⁶กรมสามัญศึกษา, หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ระดับที่ 1, 2, 3, (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515), หน้า 1.

2. ส่งเสริมให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางกายและจิตใจตลอดจนมีส่วนร่วมส่งเสริมการสาธารณสุขชุมชน
3. ส่งเสริมให้เป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย มีทัศนคติอันพึงปรารถนาสามารถอยู่และทำงานร่วมกับหมู่คณะได้ดียิ่ง
4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีสมรรถภาพในทางเศรษฐกิจ ให้รู้จักประกอบอาชีพและรู้จักใช้จ่ายเงิน

ข. วิชาที่สอน

วิชาที่จัดสอนมี ภาษาไทย กติกาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา และสุขศึกษา เรียนภาคเรียนละ 2 หมวดวิชาตามหมวดวิชาที่จัดไว้จะสอนคู่กันก่อนก็ได้อีกตามสัปดาห์เปิดเรียนคู่ ดังนี้

กติกาศาสตร์ (160 ชั่วโมง)	คู่กับ สุขศึกษา (40 ชั่วโมง)	รวม 200 ชั่วโมง
ภาษาไทย (80 ชั่วโมง)	คู่กับ ภาษาอังกฤษ (120 ชั่วโมง)	รวม 200 ชั่วโมง
วิทยาศาสตร์ (80 ชั่วโมง)	คู่กับ สังคมศึกษา (120 ชั่วโมง)	รวม 200 ชั่วโมง

ค. เวลาเรียน

ระยะเวลาเรียน 1 ปี 6 เดือน ปีหนึ่งเปิดทำการสอน 2 ภาค ภาคแรกตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ถึง ตุลาคม ภาคปลายตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึง เมษายน เปิดทำการสอนสัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 2 ชั่วโมง คั่งอัตราเวลาเรียน 7 ในหลักสูตร

ง. สถานที่เรียน

จัดสอนเป็นชั้นเรียนตามโรงเรียนหรือสถานศึกษาของทางราชการ องค์กร สมาคมและของเอกชน รวมทั้งวัดด้วย

จ. ครู

โดยมากผู้สอนเป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนกลางวันภาคปกติและมาช่วยสอน การศึกษา-

ผู้ใหญ่หลังเลิกเรียนภาคปกติแล้ว ส่วนมากจะสอนในเวลากลางคืน ยังไม่มีครูสำหรับสอนการศึกษาผู้ใหญ่ โดยตรง

ฉ. การประเมินผล

หลักสูตรระดับสาม มีการวัดผล 2 ประเภทคือ

1. วัดผลระหว่างเรียน ให้เป็นหน้าที่ของโรงเรียน ภาคเรียนหนึ่ง ๆ ให้มีการวัดผลวิชาละ ไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง

2. การวัดผลปลายภาคเรียน ให้ทำการสอบหลังจากสิ้นสุดการเรียนของแต่ละภาคเรียน ผู้มีสิทธิเข้าสอบปลายภาคเรียน ต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนผู้ใหญ่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนเต็ม ในภาคเรียนนั้น ๆ ในกรณีที่นักศึกษาย้ายที่เรียนระหว่างภาคเรียน ให้นับเวลาที่เรียนอยู่ในสถานศึกษา เคียงรวมกันได้ ส่วนกลางกองการศึกษาผู้ใหญ่ดำเนินการวัดผล โดยอนุมัติอธิบดีกรมสามัญศึกษา ส่วนภูมิภาค ศึกษาธิการจังหวัดดำเนินการวัดผล โดยอนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด

การตัดสิน ตัดสินเป็นรายหมวดวิชา โดยต้องสอบได้คะแนนทุกวิชาในหมวดนั้นรวมกันตั้งแต่ ร้อยละ 50 ขึ้นไป จึงจะถือว่าสอบได้ หมวดวิชาที่สอบได้จะขึ้นทะเบียนไว้มีกำหนด 5 ปี นับจากวันเปิดภาคเรียนในระดับนั้น ๆ และเมื่อสอบได้ครบ 6 หมวดวิชาถือว่าสอบได้ชั้นระดับสาม (ประถมศึกษาปีที่ 7) เมื่อครบกำหนด 5 ปี นับจากวันเข้าเรียนถ้ายังไม่ได้ครบ 6 หมวดวิชา วิชาที่สอบได้แล้วเป็นอันยกเลิก

งานวิจัยบางเรื่องที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

เท่าที่ศึกษามายังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดได้ทำการศึกษาดังภูมิหลังของนักศึกษาผู้ใหญ่ในระดับใด ๆ แต่ได้มีผู้สนใจทำการศึกษารื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสามไว้บ้างดังนี้

ในปีพุทธศักราช 2518 ยุทธ เฉลยคำรณ⁸ ศึกษาวิเคราะห์การศึกษาผู้ใหญ่ เขต 8 ได้ทำการศึกษาดังจุดประสงค์ในการเข้าเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสาม โดยใช้แบบสอบถามกับ

⁸ ยุทธ เฉลยคำรณ. คู่มือการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับ 3-4-5 และแบบเบ็ดเสร็จ
เขตศึกษา 8, (เชียงใหม่ : สำนักงานศึกษาธิการ เขต 8, 2518)

กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสาม จำนวน 200 คน พบว่า จุดประสงค์ของการเข้าศึกษาต่อ
ในโรงเรียนผู้ใหญ่ของนักศึกษาผู้ใหญ่เรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้

1. เพื่อเพิ่มเติมความรู้ให้มากขึ้น สามารถใช้วุฒิบัตรสำหรับเข้าศึกษาต่อ หรือเลื่อน
วิทยฐานะของคนที่สูงขึ้น เพราะมีอาชีพหลายอย่างที่กำหนดความรู้ของผู้ปฏิบัติงานว่า ถ้าหากจะ
เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นไปจะต้องมีวุฒิตามที่กำหนดไว้ หากไม่มีวุฒิที่ระบุไว้ บุคคลนั้นไม่มีโอกาสเลื่อน
ชั้นเลย

2. ต้องการมีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก

3. เพื่อหาความก้าวหน้าของชีวิตในอนาคต

4. ต้องการนำความรู้ไปใช้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน รวมทั้งนำ
ความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพให้ก้าวหน้า

5. เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นการยกระดับฐานะทางความรู้ และสร้าง
ความภาคภูมิใจแก่ผู้เรียนเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ๆ ในชุมชน

6. ต้องการมีความรู้เท่าเทียมกับเพื่อน

7. เพื่อเตรียมหาอาชีพใหม่ที่ดีกว่าเดิม

ในปีเดียวกัน สุภรณ์ ชัยนิธิกรรณ⁹ ได้ทำการศึกษาถึงค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษา
ผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ข้อค้นพบที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสามมีดังนี้ นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ
สามใช้จ่ายส่วนตัวประมาณเดือนละ 600.45 ± 45.19 บาท หรือภาคเรียนละ $3,002.27 \pm$
 225.57 บาท โดยนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดใช้จ่ายภาคละ $3,722.10 \pm 412.46$
บาท นักศึกษาผู้ใหญ่ชายที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครใช้จ่ายภาคละ $3,201.58 \pm 521.14$
บาท นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดใช้จ่ายภาคละ $2,628.65 \pm 411.46$ บาท และ
นักศึกษาผู้ใหญ่หญิงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครใช้จ่ายภาคละ $2,456.75 \pm 393.08$ บาท
ซึ่งใช้จ่ายเป็นค่าอาหารมากเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ค่าพาหนะ ค่าที่พัก-
อาศัย ค่าเสื้อผ้า ค่าบำรุงการศึกษา ค่ากิจกรรมพักผ่อน หย่อนใจ และค่าอุปกรณ์การศึกษา
ตามลำดับ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา

⁹สุภรณ์ ชัยนิธิกรรณ "ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร"

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2518) (อัคราเนนา).

ผู้ใหญ่ พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสาม ร้อยละ 63.00 ไม่ต้องเสียเงินค่าที่พัก ร้อยละ 36.30 อาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 38.10 อยู่บ้านเช่า ทำงานแล้วร้อยละ 52.50 ยังไม่ทำงานร้อยละ 47.50 เป็นโสดร้อยละ 98.10 และสมรสแล้วร้อยละ 1.90 ใ้รับอุปการะทางด้านการเงินจากบิดามารดา ร้อยละ 46.90 ใ้จากญาติ ร้อยละ 11.90 และทำงานหาเงินเองร้อยละ 41.2

ต่อมาปีพุทธศักราช 2519 โอบาส สะอาด¹⁰ ได้ศึกษาถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาผู้ใหญ่ ในกรุงเทพมหานคร ระหว่างเพศชายและหญิง และระหว่างระดับสาม สี่ และห้า และศึกษาถึงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ความสนใจของนักศึกษาผู้ใหญ่ พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีไม่แตกต่างกัน นักศึกษาผู้ใหญ่ทั้ง 3 ระดับมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีต่างกัน ค่าเฉลี่ยของมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสามต่ำสุด บิดามารดาของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสามประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด คือบิดาค้าขายร้อยละ 29.21 มารคาร้อยละ 34.52 อันดับรองลงมาได้แก่เกษตรกรกรรมรับ - ราชการ กรรมกร ไม่มีอาชีพ และคหบดี รายได้ของครอบครัวอยู่ในระหว่าง 500 - 1,000 บาท ต่อเดือน นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสามร้อยละ 30 ยังไม่ทำงาน ที่ทำงานแล้วเป็นกรรมกรมากที่สุดคือ ร้อยละ 29.16 รองลงมาได้แก่ค้าขาย รับราชการและเกษตรกรกรรมตามลำดับ วิธีแสวงหาความรู้ส่วนใหญ่โดยการอ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ คือร้อยละ 56.67 เพียงร้อยละ 15.83 ที่เป็นสมาชิกของชุมนุมต่าง ๆ และสนใจในเรื่องการศึกษามากที่สุด คือร้อยละ 58.33 ลำดับรองลงมาได้แก่การเมือง การปกครอง การทำงาน และการท่องเที่ยวตามลำดับ

งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ศึกษาเรื่องภูมิลักษณ์ของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสามโดยตรงเลย แต่ได้มีผู้สนใจทำการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะโดยทั่วไปของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยไม่ได้แจกแจงระดับชั้นของผู้เรียนไว้ดังนี้

¹⁰โอบาส สะอาด, "มโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาผู้ใหญ่" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519) (อัครสำเนา).

ในปี พุทธศักราช 2517 สกอตต์¹¹ (Scott) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะและองค์ประกอบของนักศึกษาผู้ใหญ่จากสองโรงเรียนที่แตกต่างกันในเมืองโอคลาโฮมา เพื่อศึกษาว่า นักศึกษาผู้ใหญ่จาก 2 โรงเรียนมีเหตุผลในการเข้าเรียนในหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่เหมือนกันหรือแตกต่างกัน เนื่องจากนักศึกษาผู้ใหญ่จากโรงเรียนหนึ่งมีรายได้เฉลี่ยในระดับสูง ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่อีกโรงเรียนหนึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่ำ พบว่านักศึกษาผู้ใหญ่จาก 2 โรงเรียนมีเหตุผลในการเข้าศึกษาค้นคว้าคล้ายคลึงกัน คือเพิ่มพูนความรู้สำหรับการหางานที่คิดว่าเดิม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านระดับการศึกษา ความคาดหวังเกี่ยวกับรายได้จากอาชีพ

ในปีเดียวกัน ซิตา¹² (Sita) แห่งมหาวิทยาลัยรัฐอริโซนา ได้ทำการวิจัยถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเหมาะสมของโปรแกรมกับลักษณะส่วนบุคคล การศึกษา และอาชีพของนักศึกษาผู้ใหญ่ในวิทยาลัยชุมชนของรัฐอริโซนา โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว การศึกษา อาชีพ และความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของโปรแกรมกับกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 275 คน ข้อมูลที่ได้ทดสอบด้วย χ^2 - test พบว่าผู้ที่เข้าเรียนในโปรแกรมเป็นชายมากกว่าหญิง นักศึกษามีหลายระดับอายุ โสด และเป็นชาวนิวซาว ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในระดับเฉลี่ยกับสูงกว่าระดับเฉลี่ย มีทั้งผู้ต้องการเรียนต่อระดับสูงและไม่ต้องการเรียนต่อ นักศึกษาผู้ใหญ่จำนวน 3 ใน 4 ทำงานแล้วทั้งแบบเต็มเวลาและไม่เต็มเวลา

ปีต่อมาคือ ปีพุทธศักราช 2518 นันน์¹³ (Nunn) ได้ทำการศึกษาถึงลักษณะและทัศนคติของนักศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งเรียนอยู่ในโครงการระยะสั้น เพื่อหาข้อมูลไปจัดโปรแกรมการศึกษา

001640

¹¹Milton David Scott, "A Comparison of Characteristics and Factors of Adult Education Participants Enrolled in Two Selected School in Oklahoma City," Dissertation Abstracts International, Vol. 35. No. 8 (February, 1975), pp. 4963-A - 4964-A.

¹²Michael Thomas Sita, Jr., "Relationship Between Perceived Program Adequacy and Personal, Educational, and Occupational Characteristics of Adult Distribution Educational Students in Community Colleges of Arizona," Dissertation Abstracts International, Vol. 35. No. 7 (January, 1975), pp. 4116-A - 4117-A.

¹³Helen Orme Nunn, "Analysis of Characteristics and Attitudes of Participants in Short-Term Continuing Education Classes in an Urban Situation," Dissertation Abstracts International, Vol. 36. No. 11 (May, 1976), pp. 7130-A - 7131-A.

ต่อไป ใช้ตัวอย่างประชากร 213 คน โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูล ทดสอบข้อมูลด้วยวิธี χ^2 - test พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่จำนวน 3 ใน 4 เป็นหญิง ชาวผิวขาว มีอายุต่ำกว่า 35 ปี แต่งงานแล้ว เป็นเสมียน รายได้ของครอบครัวอยู่ระหว่าง 15,000 - สูงกว่า 25,000 ดอลลาร์ ต่อปี ในการตอบเกี่ยวกับเรื่องอาชีพสามารถแยกนักศึกษาผู้ใหญ่ออกเป็น 2 กลุ่ม ก็คือกลุ่มแรกพึงพอใจกับอาชีพที่ตนกำลังประกอบอยู่ในปัจจุบัน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งมีความต้องการที่จะเปลี่ยนอาชีพใหม่ ส่วนใหญ่เป็นผู้เข้ารับการศึกษาเป็นครั้งแรก และส่วนใหญ่ที่มาเข้าเรียน ด้วยเหตุผลส่วนตัวต่าง ๆ เช่นต้องการงานใหม่ เพื่อความก้าวหน้าของตนเอง

ในปีเดียวกัน เมสเซอร์¹⁴ (Messer) ได้ศึกษาถึงลักษณะและความต้องการเฉพาะของนักศึกษาผู้ใหญ่ในวิทยาลัยโพนิก (Phoenix College) เพื่อจัดโปรแกรมการศึกษาในชั้นต่อไป โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง 400 คน เป็นชาย 212 คน หญิง 188 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 340 คน พบว่าลักษณะและความต้องการเฉพาะของชายและหญิงแตกต่างกันและในเพศเดียวกันก็แตกต่างกัน นักศึกษาผู้ใหญ่มีอายุระหว่าง 25 - 50 ปี ซึ่งเป็นอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไปร้อยละ 44.80 จำนวน 3 ใน 4 เคยเรียนในวิทยาลัยมาแล้วและกำลังทำงาน นักศึกษาผู้ใหญ่ชายส่วนใหญ่อายุ 27 ปี แต่งงานแล้ว มีงานทำ นักศึกษาผู้ใหญ่ หญิงส่วนใหญ่อายุ 32 ปี แต่งงานแล้ว และมีงานทำเช่นกัน นักศึกษาผู้ใหญ่ชายร้อยละ 76.70 และนักศึกษาผู้ใหญ่หญิงร้อยละ 83.80 เป็นประเภทเรียนไม่เต็มเวลา

และในปีเดียวกันนี้ อันเดอร์วูด¹⁵ (Underwood) แห่งมหาวิทยาลัยโอคลาโฮมา ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรและทัศนคติของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่กำลังศึกษาอยู่ในโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เกษียณอายุแล้ว พบว่า จำนวน 3 ใน 4 ของนักศึกษาเป็นหญิง ร้อยละ 59 กำหนดจุดหมายในชีวิตไว้แล้ว ร้อยละ 30 มีจุดหมายในชีวิต

¹⁴John Eugene Messer, "Characteristics and Special Needs of Adult Student Attending Phoenix College" Dissertation Abstracts International, Vol. 36. No. 7 (January, 1976), pp. 4202-A-4203-A.

¹⁵Ray Dean Underwood, "Attitudinal and Demographic Characteristics of Older Participants in a Junior College Adult Education Program." Dissertation Abstracts International, Vol. 36. No. 4 (October, 1975), p. 1984-A.

ที่ยังไม่แน่นอน อีกร้อยละ 11 ยังไม่มีจุดมุ่งหมายเลย เคยได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนเฉลี่ยแล้ว 12.79 ปี โดยทั่วไปมีสุขภาพดี ร้อยละ 94 มีความเชื่อในเรื่องศาสนาและนรกสวรรค์ ร้อยละ 84 มีแผนการณีนในอนาคตว่าจะทำงาน เกินทาง และศึกษาเพิ่มเติมอีก ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างจุดมุ่งหมายในชีวิตกับจำนวนปีในการประกอบอาชีพ จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน อายุหลังจากการปลดเกษียณ รายได้ปัจจุบันของครอบครัวและเวลาว่างในแต่ละสัปดาห์ แต่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างจุดมุ่งหมายในชีวิตกับความถี่ที่ออกจากชุมชนระยะเวลาที่ศึกษาในโปรแกรมนี้และจำนวนวิชาที่เรียน

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในและนอกประเทศ ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดเคยทำการศึกษาเรื่องภูมิลักษณ์ของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสามโดยตรงเลย และการศึกษาผู้ใหญ่ระดับนี้มีผู้สนใจเข้าศึกษาเป็นจำนวนมากกว่าการศึกษานักศึกษาระดับอื่น ๆ ทั้งในสายเดียวกันและต่างสายกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า ภูมิลักษณ์ของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสามเป็นเรื่องที่น่าสนใจและมีคุณค่าควรแก่การศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ทั้งหมดที่ได้จากการวิจัยอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานตลอดจนพิจารณาหลักสูตรการศึกษานักศึกษาระดับสามให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น